

SOCIALTJÄNST- OCH
ARBETSMARKNADSFÖRVALTNINGEN
KANSLIAVDELNINGEN

SID 1 (7)
2009-05-05

METOD- OCH KOMPETENSUTVECKLING INOM OMRÅDET HEMLÖSHET

Bakgrund och nuläge

Kompetensutvecklingsärendet presenteras i sin helhet i en särskild bilaga. I ärendet presenteras bland annat vad utbildningarna ska innehålla, vilka som ska gå och inte minst varför denna metod- och kompetensutvecklingssatsning är nödvändig.

Beskrivning av projektet

För att möjliggöra den av socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden uttalade linjen att halvera den akuta hemlösheten på fem år och för att kunna nå nollvisionen på tio år krävs kraftfulla åtgärder. Efter många år av olika slags insatser, t.ex. tak-över-huvudet-garantin, utbyggnad av boenden, utveckling av metoder m.m. är det hög tid att genomföra en för staden gemensam metod- och kompetensutvecklande satsning. Detta är en nödvändig pusselbit för att kunna utveckla en effektiv strategi för att motverka hemlösheten i staden.

I sin roll som pådrivande i arbetet att minska hemlösheten i staden har socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden tagit initiativ till en kvalitets- och kunskapsutvecklande utbildningssatsning. En medveten strategi för satsningen är att den ska nå all personal som arbetar med hemlösa, dvs. inte bara personal anställd inom Stockholms stad utan också inom Stockholms läns landsting, frivilligorganisationer samt privata aktörer m.fl. Förutom en ökad kompetens bland samtliga personalgrupper tillkommer ett mervärde i form av att utbildningsgrupperna är blandade, dvs. kommer från olika organisationer. Därmed kan nya dynamiska nätverk skapas. Arbetet med metod- och kompetensutvecklingsprogrammet ska vara nära knutet till aktuell forskning.

Utbildningssatsningen bör sträcka sig över ett par år, med start senhösten 2009. En förutsättning för genomförandet är att en särskild projektledare tillsätts.

De två prioriterade utbildningsområdena är: 1) Att arbeta med hemlösa – att ta sig ur hemlöshet, 2) Utsätta unga vuxna – att förebygga att unga vuxna 18-25 år blir hemlösa.

I regeringens strategi för att motverka hemlöshet ”Hemlöshet – många ansikten, mångas ansvar” 2007-2009, lyfts särskilt fram behovet av att skapa en struktur som tydliggör att många aktörer på såväl nationell, regional som lokal nivå har ett ansvar och en roll att spela. Strategin visar på vikten av att ett gemensamt arbete utförs för att komma tillrätta med hemlöshetsproblematiken. Den föreslagna kompetensutvecklingssatsningen ligger därmed väl i linje med regeringens intentioner.

Nulägesbeskrivning

En motsvarande stor utbildningssatsning har hittills aldrig gjorts inom området hemlöshet. Det är därför hög tid att genomföra en sådan. Behovet grundar sig i första hand på att hemlösheten i Stockholm behöver minska. Hemlösheten har visserligen minskat något de senaste åren, från 3 363 år 2004 till 3 081 år 2008, men en fortsatt större nedgång är nödvändig. För att lyckas vända utvecklingen ytterligare behövs många olika slags åtgärder, varav en kraftfull utbildningssatsning för all berörd personal är särskilt betydelsefull.

Huvudproblemet är att Stockholm har en hög hemlöshet, trots att stora resurser årligen satsas i arbetet. Behoven av en gemensam metod- och kompetensutvecklingssatsning är stor, särskilt då arbetet för att motverka hemlösheten är så personalintensiv. Därför finns det ett tydligt behov av en gemensam utbildningssatsning som berör samtliga aktörer som staden idag samarbetar med. Möjligheterna med satsningen är att all berörd personal får samma fundament av kunskap och metoder för att kunna arbeta effektivt. Med samma kunskap i ryggen ökar också möjligheterna att samarbeta professionellt.

Alternativ till projektidén

Som tidigare har nämnts har många insatser gjorts och utvecklats under de senaste åren inom detta område. Detta är bra och har lett till att hemlösheten har minskats och att situationen för många hemlösa har blivit bättre. För att komma ett steg vidare i det arbete som redan bedrivs anser socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden att en stor gemensam utbildningssatsning är nödvändig.

Alternativa sätt att genomföra en liknande satsning är att söka medel från Socialstyrelsen, men för närvarande finns inga sådana medel att söka. Det går också att söka medel från Europeiska socialfonden för projekt som rör kompetensförsörjning. På motsvarande sätt finns inga sådana medel att söka för närvarande.

Nyttan/effekten av projektet

Intern effektivisering

Effektiviseringen består i att all personal som arbetar direkt med hemlösa och även med unga vuxna i riskzon får del av samma aktuella kunskap, om fungerande metoder i detta arbete och relevant fakta om de hemlösa och om riskgrupperna. Med en ökad kunskapsnivå blir arbetet effektivare och samverkan mellan berörda personalgrupper i hela staden underlättas och förbättras.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden anser att det finns behov av att utveckla arbetet på stadens olika stöd- och vårdboenden för hemlösa. Personalen på dessa boenden behöver i högre grad än idag satsa på arbetssätt som tränar de boende till ett självständigt liv. Om detta arbete utvecklas kommer fler hemlösa att kunna klara ett eget boende.

I takt med att fler och fler hemlösa får möjlighet till en tränings- eller försökslägenhet behöver boendestödsverksamheten utvecklas i samma takt, både i det direkta arbetet med de boende och av de administrativa rutinerna. För hemlösa som bor i tränings- och försökslägenheter är det av stor vikt att de får ett individuellt anpassat boendestöd. Ju bättre utvecklat ett sådant stöd är desto större är chanserna för den hemlöse att klara sig på egen hand och därmed kunna ta över kontraktet. Stadens boendestödjare kommer också att få det av utbildningssatsningen.

Nyttan med satsningen är i denna del att fler hemlösa än idag kan klara sig själva i ett eget boende. För staden betyder färre hemlösa minskade kostnader.

Det är dock svårt att uppskatta vad nyttan blir mätt i en viss enhet.

Nollalternativ

Konsekvenserna av att inte genomföra projektet är att det inte blir möjligt att nå ut med en gemensam plattform av fungerande modeller i arbetet med de hemlösa. Projektets betydelse för att utveckla samverkan mellan berörda aktörer faller också om det inte kan genomföras.

Omfattning på projektet och benchmarking

Omfattning

För att nå samtlig personal behöver utbildningssatsningen pågå under ett par år. De två prioriterade utbildningsområdena behöver genomföras fyra gånger var för att all personal ska kunna få del av det. Totalt planeras cirka 1 200 personer att gå utbildningen.

Planen är att en projektledare anställs med början hösten 2009. Denne vidareutvecklar utbildningsplanen, rekryterar föreläsare, marknadsför utbildningen m.m. I november 2009 planeras första omgången att starta av ”Att arbeta med hemlösa – att ta sig ur hemlöshet”. Ett år senare, i slutet av 2010, planeras ”Utsatta

unga vuxna – att förebygga att unga vuxna 18-25 år blir hemlösa” att starta. I slutet av 2011 beräknas de två utbildningsområdena vara genomförda bland all berörd personal.

Benchmarking

En liknande utbildningssatsning men inom ett annat område är Lys, Kompa och Funka, Stockholms stads största samlade satsning på kompetensutveckling inom omsorgen om funktionshindrade. Det är en av de största satsningarna inom offentlig sektor med stöd från ESF (Europeiska socialfondens strukturfond) Växtkraft mål 3. Denna utbildning genomfördes för 2 500 personer ur alla yrkeskategorier fördelade på 19 förvaltningar och över 100 arbetsplatser under ett par år med början 2002.

Någon liknande satsning inom området hemlöshet finns inte vad socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden känner till. Projektledningen kommer däremot att ta del av erfarenheterna från satsningen Lys, Kompa och Funka.

Förutsättningar för att lyckas med projektet och nå avsedd nytta

En förutsättning för att kunna genomföra projektet är att en projektledare anställs på heltid under hela projektiden. En utbildningssatsning av denna omfattning kräver tid och professionalitet.

Implementeringen av deltagarnas nyvunna kunskaper är en viktig del i förutsättningarna för att lyckas med projektet i sin helhet. Se mer under ”risker”.

Evidensbaserade modeller

Inom stadens arbete med hemlösa används en rad evidensbaserade metoder. Inom den metod- och kompetensutvecklingssatsning som föreslås kommer särskilt MI (Motiverande intervju) att läras ut. MI är en evidensbaserad systematisk metod. Alla berörda personalgrupper, inom olika myndigheter och organisationer, har inte denna kunskap idag. Även metoder i nätverksarbete och modeller för implementering av metoder ingår i satsningen.

Andra frågor av vikt är: Vad säger forskningen om vikten av brukarmedverkan? Har forskningen visat på alternativt tagit fram metoder för brukarmedverkan? Om ja, vad innebär det för förhållningssätt i det sociala arbetet?

Kostnader och finansiering

Projektets kostnader

2009

Projektledare heltid augusti-december	250 tkr
Styrgrupp och referensgrupp augusti-december	70 tkr
Utbildnings- och konferenskostnader 2 dagar nov 2009	50 tkr
Föreläsare 2 dagar nov 2009	40 tkr
Utbildningsmaterial	40 tkr
Administrativa kostnader (25 % av personalkostnaderna)	60 tkr
Totalt 2009	510 tkr

2010

Projektledare heltid helår	600 tkr
Styrgrupp och referensgrupp helår	150 tkr
Utbildnings- och konferenskostnader	400 tkr
Föreläsare	320 tkr
Utvärdering	50 tkr
Administrativa kostnader (25 % av personalkostnaderna)	150 tkr
Totalt 2010	1 670 tkr

2011

Projektledare heltid helår	600 tkr
Styrgrupp och referensgrupp helår	90 tkr
Utbildnings- och konferenskostnader	200 tkr
Föreläsare	280 tkr
Utvärdering	50 tkr
Administrativa kostnader (25 % av personalkostnaderna)	150 tkr
Totalt 2011	1 370 tkr

Projektets totala kostnad beräknas till 3 550 000 kr.

Vid behov kan intäkter tas in genom t.ex. en kursavgift, alternativt att en kostnad tas ut om en anmäld deltagare inte kommer. Ett sätt att minska framförallt kostnaderna för föreläsningsslokaler är att samtliga involverade myndigheter och organisationer bidrar med lokaler i den mån det är möjligt.

Resursbehov

En projektledare på heltid behövs för att projektet ska kunna genomföras. Projektledaren kommer att ha olika referensgrupper och även en styrgrupp till sitt förfogande. Det metod- och kompetensutvecklingsärende som socialtjänst- och

arbetsmarknadsförvaltningen har tagit fram innehåller en bra grund för projektledaren att utgå ifrån.

Projektledaren anställs för tiden augusti 2009 t o m december 2011.

Därutöver tillkommer personalresurser i form av en mängd föreläsare och seminariehållare samt ett antal personer som ska ingå i olika referensgrupper och styrgrupp.

Risker

Den största risken i projektet är om det inte finns en tydlig plan för hur implementeringen av de nya kunskaperna ska ske inom berörda organisationer.

Åtgärder för att minska riskerna är att projektet tydligt anger hur implementeringen ska ske. Därtill kan de medverkande myndigheterna och organisationerna ha en gemensam överenskommelse om hur implementeringen ska ske. Ett bra sätt att hålla liv i de nya kunskaperna är till exempel att erbjuda studiecirkelar i aktuella ämnen efter utbildningssatsningen, alternativt låta dem ingå i satsningen.

Uppföljning

Det är av stor vikt att en utvärdering av denna kvalitativa utbildningssatsning görs för att få kunskap om insatsens effekt på arbetet med hemlösa och utsatta unga vuxna. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden kommer längre fram att återkomma till hur denna utvärdering ska utformas.